

varet deres Antal eller, for Ederfugls, Lomvies og Hav- og Sildemaagers Vedkommende, endog fortsat deres støtte Stigning fra de foregaaende Aar. Stormmaagen har en ganske ringe Tilbagegang, som rimeligvis ikke skyldes Klimapaavirkning. Ejendommelig er den store Forskel mellem de to saa nært beslægtede Alkefugle. Lomvien har fortsat sin Stigning i Antallet, kommer kun lidt forsinket til Ynglepladsen og yngler til normal Tid, mens Alken er gaaet tilbage med 50 %, kommer meget forsinket til Ynglepladsen og lægger Æg omkring 10 Dage senere end normalt.

Fuglenes Udbredelse paa de enkelte Øer er vist i Tabel VI, Forandringerne fra sidste Aar er uvæsentlige.

Literatur.

- DROST, R. & E. SCHÜZ 1940: Von den Folgen des harten Winters 1939/40 für die Vogelwelt. — Der Vogelzug, Vol. 11.
 SALOMONSEN, F. 1940: Optælling af Ynglefugle paa nogle danske Reservater. — Dansk Ornithologisk Forenings Tidsskrift, Vol. 34.

Pirolen, *Oriolus oriolus* (L.), i Danmark. Indvandring og Udbredelse.

Af POUL JESPERSEN.

With a summary in English.

(Dansk zootopografisk Undersøgelse vedrørende Fugle. Beretning Nr. 8).

Den foreliggende Undersøgelse er dels baseret paa Litteraturstudier og dels paa Oplysninger, som velvilligst er blevet mig tilstillet fra en Række fugleinteresserede Mennesker her i Landet. Jeg har saavidt muligt samlet alt, hvad der findes i Litteraturen vedrørende denne Fugls Yngleforhold bl. a. for at faa klarlagt dens Indvandring. Denne Del af Beretningen maa imidlertid kun opfattes som et Forsøg, idet det staar mig klart, at det Materiale, der ligger til Grund for en saadan Redegørelse, næppe kan give mere end et tilnærmelsesvis rigtigt Billede af dette Forhold.

Langt den overvejende Del af Oplysninger om Pirolens nuværende Udbredelse stammer fra nedenstaaende Bidrag-

ydere, som jeg bringer min bedste Tak for velvillig Assistance. Af Pladshensyn er der i Listen kun givet Adresser for de Medarbejdere, der ikke er Medlemmer af D. O. F., idet der for Medlemmer maa henvises til Foreningens Medlemsliste.¹⁾

ALBRECHTSEN, FR., Skovfoged. — ANTHON, H., stud. mag., Kbhvn. — BEHRENDTS, OLAF, Sønderborg. — BENZON, BØJE, Dr. scient. — BLUME, C., Grosserer. — BOAS, ERIK, Læge. — BRØNSTED, J. N., Professor. — CHRISTENSEN, HELGE, Dylægestuderende. — CHRISTENSEN, O., Lærer. — DALGAS, J. M. A., Statsskovrider, Haderslev Skovdistrikt. — DAMM, J., Lærer, Burkal Skole pr. Bylderup Bov. — DEGENKOLV, A., Redaktør, Kbhvn. — DYEKJÆR, B., Bogholder. — FERDINAND, JOHS., Lektor. — FLØYTRUP, E. ST., Skovrider, Tranekær. — FRØLICH, TH., cand. jur. — HANSEN, H. W., Frisør. — HANSEN, JOHS., Papirhandler. — HANSEN, V., Skytte, Gaunø. — HARBOE, J. CHR., Fabrikant. — HELMS, O., Overlæge. — HEMMINGSEN, A. M., Dr. phil. — HOLSTEIN, V., Skovrider. — JARLUND, J. P. C., Overlærer. — JENSEN, N. H., Skovfogedaspirant. — JUEL, G., Hofjægermester, Juelsberg. — JUEL, N., Hofjægermester, Hverringe. — JÜHNE, V., cand. pharm., Kolding. — KJÆR, KARL, Overretssagfører, Maribo. — KONRADSEN, O. G., Skovrider. — KRÜGER, CHR., Grosserer. — LANGE, HALFDAN, Privatlærer. — LARSEN, ARNE, Adjunkt, Rønne. — LARSEN, JOHANNES, Kunstmaler. — LARSEN, VILH., Skovrider. — LARSSON, P. B., Skytte, Basnæs, Skelskør. — LUND, G., Skovrider, Horsens(†). — MADSEN, HARRY, Konservator. — MADSEN, P., Læge. — MALLING, O., Læge. — MARCHER, H., Godsinspektør, Lungholm. — MICHAELSEN, U., Hr., Kbhvn. — MOESGAARD, LEO, Boghandlermedhjælper, Kbhvn. — NEERGAARD, H., Ingeniør, Toldbodvej 5, Kbhvn. — NIELSEN, ALFR., Lærer, Magleby pr. Nordenbro. — NIELSEN, P. K., Lærer, Slagelse. — NOVRUP, LEO, Konservator. — OLRIK, JOHS., Overlæge. — OLSEN, C., Typograf, Nykøbing F. — OLSEN, JUL., Stationsforstander, Frederikssund. — PEDERSEN, JOHS., Risegaard, Lou. — PETERSEN, ERIK, Maler. — PETERSEN, J. HOLM, Landinspektør. — POULSEN, CHR. M., Konservator, Silkeborg. — RØRTH, P. J., Lærer, Bøgense. — STEINBACH, A., cand. pharm. — STELLING, JOH., Næsgaard, Stubbe-købing. — STRANGE, F. V., Snedkermester, Horsens. — SVANE, O. BONDO, Højesteretssagfører. — WAAGE, E., Politifuldmægtig. — WEIBÜLL, V., Kontorchef. — WOGNSEN, AXEL, Forstassistent, Tranekjær.

I. Geografisk Udbredelse.

Pirolens væsentligste Udbredelsesomraade er Mellem- og Sydeuropa, idet den dog ogsaa findes i Nordafrika og gaar ind i Asien, hvor den optræder i forskellige Racer. I England er den kun en uregelmæssig og sporadisk optrædende Ynglefugl, hvorimod den er vidt udbredt i Tyskland. Nordgrænsen for

1) Endvidere skylder jeg Dr. phil. A. VEDEL TÅNING Tak for enkelte Meddelelser, der tidligere var ham tilsendt, samt Hr. TAGE LA COUR for en Udskrift af afdøde Professor O. G. PETERSENS ornithologiske Optegnelser.

dens Yngleomraade ligger i den sydlige Del af Danmark (ca. 56° N.Br.), medens den i Rusland findes omkring 60° N.Br. Endvidere yngler den i det sydøstlige Finland saa nordligt som til ca. 63° N.Br. Fra Sverige foreligger ialt kun 3 Redefund, 2 fra omkring Midten af forrige Aarhundrede (Vimmerby og Falsterbo) og 1 fra Aaret 1932 (Skaane), men adskillige Gange er Fuglen iagttaget spredt i Landet. I Norge er Pirolen kun kendt som en ganske tilfældig Gæst.

II. Indvandring i Danmark.

Medens Pirolen sikkert gennem lange Tider har vist sig som en sjælden Gæst indenfor vort Lands Grænser, er dens Forekomst som Ynglefugl af ret ny Dato. Nedenfor vil der blive gjort Forsøg paa i store Træk at udrede denne Fugls Indvandring, saa vidt det har været gørligt paa Grundlag af de Oplysninger, der findes i den foreliggende Litteratur.

I første Halvdel af forrige Aarhundrede var Pirolen kun en tilfældig Gæst her i Landet. I 1823 meddeler CH. TEILMANN i „Forsøg til en Beskrivelse etc.“ saaledes om Pirolen: „Man seer undertiden denne Fugl i Mai paa Vestkysten af Jylland, og har Leilighed til at beundre dens skønne Stemme“. I Anledning af denne Udtalelse bemærker FR. FABER i „Ornith. Noticer“ 1824: „*Oriolus galbula* vil Forfatteren undertiden have seet i Mai paa Vestkysten af Jylland. Det er ei usandsynligt, da den af og til forekommer i Holsteen. I det egentlige Danmark er det ikke Rec. bekjendt, at den er skudt“. KJÆRBØLLING meddeler 1851 („Naumannia“ I) „mehrere, die nur als Verirrte betrachtet werden können, in Jütland; auf Fühnen und Seeland geschossen“ og 1852 i „Danmarks Fugle“: „Denne prægtige Fugl hører, ligesom Blæderen, til Sjeldenhederne i den danske Fugleverden, dog mindre i Hertugdømmerne end i det egentlige Danmark, hvor jeg blot veed den skudt een Gang: ved Hesselagergaard i Fyen“. De to af KJÆRBØLLING citerede Meddelelser er meget lidt overensstemmende, men viser i hvert Fald, at Fuglen paa det Tidspunkt var sjælden her i Landet.

Før Midten af det 19de Aarhundrede fandtes Pirolen saaledes næppe ynglende hos os, men er kort efter fra Nordtyskland trængt op i Sønderjylland. I Tidsrummet 1850—1860 er

den saaledes fundet ynglende et Par Steder omkring vor nuværende Sydgrænse, idet den 1852 har ynglet ved Tønder og 1859 i Kobbermølleskoven ved Flensborg, og i 1860'erne konstateredes den som ynglende ved Ribe og ved Endrupholm, Nord for Bramminge. Paa de to sidstnævnte Steder ynglede Pirolen formodentlig ret konstant indtil ca. 1890—92, hvorefter den forsvandt som Ynglefugl. Det er værd at bemærke, at Pirolen i det Tidsrum, hvor den ynglede i det sydvestlige Jylland, gjorde flere Forsøg paa at yngle nordligere i Jylland. Der forefindes saaledes Oplysninger om, at den ca. 1878 skal have ynglet ved Holstebro, og ca. 1885 ved Aarhus; omkring 1890 skal endvidere et Par have bygget Rede paa Djursland, men Reden blev forstyrret. Da de nævnte 3 Tilfælde falder indenfor det Tidsrum, hvor Pirolen ynglede ved Ribe og Endrupholm, er de formodentlig at betragte som Udløbere derfra. Senere foreligger der ingen paalidelige Meddelelser om, at Pirolen har ynglet i det nordligere Jylland, og i Nutiden synes Pirolen i Jylland kun at være konstant ynglende i den sydligste Del af Sønderjylland, nemlig i Skovene omkring Flensborg Fjord samt paa Als. Sidstnævnte Sted har den formodentlig indfundet sig omtrent samtidig med, at den optraadte som ynglende ved Flensborg Fjord, nemlig omkring 1859.

Medens det er ganske utvivlsomt, at Pirolens Indvandring oprindeligt er sket sydfra op gennem Sønderjylland, antagelig i Tiaaret 1850—1860, synes dens Udbredelse i den østligere Del af Danmark at være ret uafhængig af denne Indvandring i Jylland. Det laa ellers nær at antage, at Pirolen havde bredt sig fra Flensborg-Eggen og Als i østlig Retning over de sydligere danske Øer, hvor den nu adskillige Steder forekommer ret almindeligt. Dette synes imidlertid ikke at være Tilfældet, idet det tyder paa, at Pirolen omkring 1870 er indvandret til Lolland, og at den derfra har bredt sig dels mod Vest til Langeland og Fyn og dels mod Øst til Falster, hvorfra den er trængt op i Sydsjælland. Til Forklaring af dette Forhold er paa Kortet Fig. 1 afsat en Række Aarstal, der angiver det tidligste Aar, hvor der i de forskellige Egne vides at være konstateret ynglende Fugle. Disse Tidsangivelser maa selvfølgelig tages med alt Forbehold, idet det maaske er mere til-

fældigt, om Redefund er blevet offentliggjort, men det forekommer mig dog at være af Interesse at gengive dem, idet de i hvert Fald tyder paa, at Pirolen har spredt sig nogenlunde gradvis paa Øerne med Lolland som Udgangspunkt. Afstanden fra Nordtyskland, specielt Femern, til Lolland er saa ringe, at man meget vel kan tænke sig, at her har været en Forbindelse for Pirolens Vedkommende.

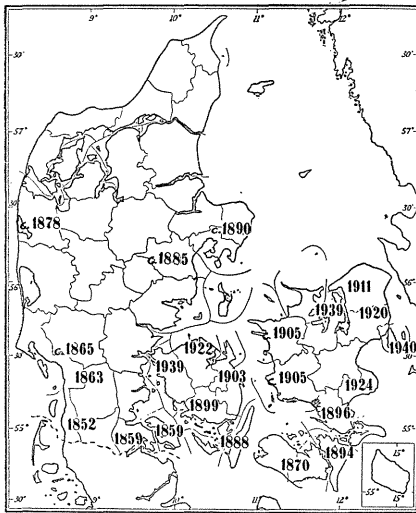

Fig. 1. Kort visende de første Aar, hvor Pirolen er konstateret som ynglende i forskellige Egne af Landet.

Ifølge den foreliggende Litteratur indfandt Pirolen sig som nævnt paa Lolland (ved Maribo) i Aaret 1870, og Udbredelsen derfra skulde saa være foregaaet efter nedenstaaende to Retningslinier, idet de tidligst kendte Yngleaar er vedføjjet for de respektive Lokaliteter:

Lolland 1870 — Langeland 1888 — Sydfyn 1899 — Østfyn 1903.

Lolland 1870 — Falster 1894 — Sydsjælland 1896 — Vestsjælland ca. 1905.

Selv om der ikke kan tillægges de anførte Aarstal nogen større Nøjagtighed, taler Sandsynligheden dog for, at Pirolens Forekomst som Ynglefugl paa Øerne skyldes en særlig Indvandring til Lolland.

Som Resultat af ovenstaaende Forsøg paa at redegøre for Pirolens Indvandring her i Landet synes det, at vi har to forskellige Populationer, nemlig en jydsk, der i vore Dage er indskrænket til det sydligste Sønderjylland og Als samt en lollandsk, der nu findes paa de sydlige Øer med mere spredt Forekomst i de nordligere Dele af Fyn og Sjælland, som det nærmere vil fremgaa af det følgende Afsnit.

III. Samlet Oversigt over Udbredelse og Forekomst i Danmark.

Til Illustration af Pirolens Udbredelse som Ynglefugl her i Landet er paa Kortet Fig. 2 afmærket de Lokalteter, hvor Fuglen er truffet ynglende. Som Ynglelokaliteter er ikke alene opført Redefund, men ogsaa Meddelelser som sandsynliggør, at Fuglen har ynglet, idet egentlige Redefund for en Fugl som Pirolen, hvis Rede er overmaade vanskelig at finde, er meget sparsomme. Paa Kortet er anvendt to forskellige Signaturer, nemlig for nuværende og mere konstante Ynglepladser samt for tidligere eller mere tilfældige Ynglesteder. Til den førstnævnte Kategori henregnes Lokalteter, hvor den enten yngler konstant eller hvor den i de seneste Aar har ynglet i mindst to paa hinanden følgende Aar, medens den anden Kategori omfatter Lokalteter, hvor Pirolen tidligere har ynglet samt Steder, hvor den kun vides at have ynglet et enkelt Aar.

Af et Blik paa Kortet vil det hurtigt ses, at Pirolen især yngler i de sydligste Dele af Landet, nemlig ved Flensborg Fjord og paa Als samt Langeland, Lolland, Falster, Møen og i det sydlige Sjælland. Mærkeligt nok har det ikke været muligt at fremskaffe Oplysninger om mere konstante Ynglepladser i Sydfyn og paa Taasinge, hvorimod saadanne findes ved Nyborg og i Skovene ved Egebjærggaard i Nordfyn, idet der dog fra sidstnævnte Sted savnes Oplysninger fra de seneste Aar. Naar Pirolen ikke er kendt fra Ærø, skyldes det formodentlig, at der praktisk talt ikke findes Skov paa denne Ø. Paa Langeland forekommer den øjensynlig i langt de fleste Skove, og paa Lolland og Falster, hvor den især træffes i de skovrige Egne, er den ligeledes ret almindelig. Fra Møen kendes i hvert Fald to Lokalteter, hvor den er nogenlunde konstant ynglende, og i Sydsjælland findes den i adskillige Skove,

men synes især at være almindelig i Skovene paa Vestsiden, nemlig omkring Gaunø, Holsteinsborg og Basnæs. Paa Østsiden er den kendt fra Præstø, og Skovene omkring Juellinge og Vemmetofte er ligeledes nogenlunde sikre Ynglesteder. I det nordlige Sjælland er der et Par Lokaliteter, hvor den har

Fig. 2. Oversigt over Pirolens Ynglesteder. De sorte Prikker angiver nuværende og mere konstante Ynglepladser, Cirklerne tidligere samt mere tilfældige Ynglesteder.

ynglet i de sidste Aar, nemlig Snevris Skov ved Saltbækvig samt ved Jægerspris, men da den enkelte Aar er truffet ynglende flere andre Steder, tyder det paa, at den breder sig noget i den nordligere Del af Sjælland. I Modsætning hertil synes den ikke at brede sig i Jylland, hvor den som allerede nævnt i vore Dage kun forekommer konstant i den allersydligste Del

af Sønderjylland, men det er dog muligt, at den enkelte Aar kan yngle nordligere.

Ingen Steder i vort Land yngler Pirolen i større Antal, idet der sjældent findes mere end et enkelt eller højst nogle faa Par i de forskellige Skove; men paa den anden Side er der

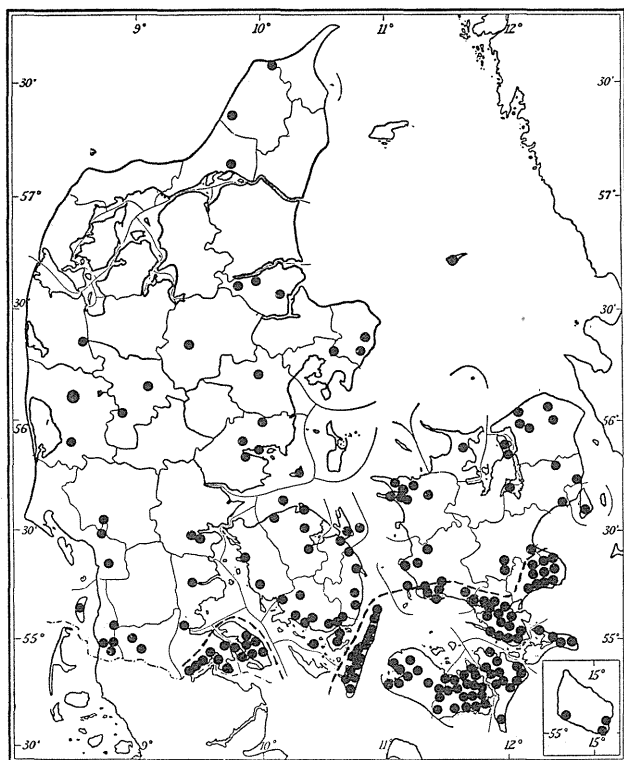

Fig. 3. Pirolens Forekomst i Landets forskellige Egne.

Landsdele, hvor den træffes i alle Skove, hvor der findes passende Lokalteter. Vedrørende dens Forekomst i de forskellige Egne af Landet henvises iøvrigt til nedenstaaende detaljerede Oversigt.

Om Pirolens Forekomst i Almindelighed kan der siges, at den er truffet i de fleste Egne af Landet, som det fremgaar af Kortet Fig. 3, men at den selvfølgelig er konstateret hyppigst i de Landsdele, hvor den yngler. Det er bemærkelsesværdigt,

at der paa Fyn og Sjælland findes meget faa Oplysninger fra de mere centrale Dele af disse Øer, og det synes i det hele taget som om Pirolen fortrinsvis opsøger Skove, der ligger ret nær Kysten. Det er da ogsaa paafaldende, at den er truffet paa en hel Del smaa Øer som Egholm, Drejø, Romsø, Æbelø, Endelave og Anholt.

Pirolen indfinder sig om Foraaret sædvanligvis først her i Landet omkring Midten af Maj eller i Slutningen af denne Maaned. I Litteraturen findes et Par Angivelser om Ankomst allerede sidst i April, men de er begge af meget gammel Dato og derfor muligvis mindre paalidelige. Sammenstiller man fra nyere Tid de foreliggende Data for Maj Maaned, faar man følgende Fordeling af ialt 49 Observationer: 1.—10. Maj, 4; 11.—20. Maj, 18; 21.—30. Maj, 27. Fra det østlige Lolland foreligger Oplysninger om første Gang, Pirolen er hørt i ialt 10 Aar (Skovfoged F. ALBRECHTSEN) og det fremgaar heraf, at Datoen varierer fra 1. Maj til 9. Juni med Middel omkring 20. Maj. Samme Iagttagere beretter, at den seneste Dato, hvor Pirolen er set, er 30. August. Flertallet af Fugle forsvinder sikkert ogsaa i August, men det er ejendommeligt nok, at medens der ingen Iagttagelser foreligger fra September, findes der ikke mindre end 4 Observationer fra Oktober. Da det delvis drejer sig om nedlagte Fugle stammende fra forskellige Egne af Landet og i forskellige Aar, er der ingen Tvivl om, at Pirolen, omend ganske undtagelsesvis, kan træffes her saa sent som i Oktober. Den har da ogsaa vist sig enkelte Gange i denne Maaned i Norge og Sverige.

IV. Oplysninger om Forekomst i de forskellige Egne af Landet.

I nedenstaaende Oversigt er Oplysningerne samlet efter den Distriktsinddeling, der almindeligt benyttes ved Dansk zootopografisk Undersøgelse's Arbejder; en nærmere Redegørelse for denne Inddeling samt de forskellige Distrikters Udstrækning vil findes i D. O. F. T., 31. Aargang, 1937 (Side 80). Inden for de Distrikter, hvor Pirolen er fundet ynglende, gives først Meddelelser, der har Tilknytning til Yngleforhold, eventuelt suppleret med forskellige biologiske Iagttagelser, hvorefter følger et Afsnit „Data“, der giver detaljerede Op-

lysninger om iagttagne Fugle. Naar der ved Meddelelserne ikke er anført Aarstal, stammer Iagttagelserne fra de sidste 5—10 Aar, medens der for ældre Opgivelser almindeligvis er angivet Aarstal. Ved Litteraturhenvisninger er kun opført den Publikation, hvor de respektive Oplysninger findes.¹⁾

- Distrikt 1.** (Skagen—Frederikshavn). Asdal $11/5$ 1863, 1 Stk. (V. M. N. F., 1863).
- 2.** (Hjørring—Brønderslev). Børglumkloster 1 Stk. i Aug. 1852 (Sk. Fugle).
- 5.** (Sydvestl. Vendsyssel). Scheelslund pr. Aalborg et Par iagttaget i de første Dage i Juni 1894 (COLLIN III).
- 12.** (Anholt). 1 Stk. $4/6$ 1924 (D. J., 41).
- 13 b.** (Randers—Mariager). Glenstrup i Juni 1910 (D. O. F. T., 6). — Hov Skov pr. Mariager ♂ i Begyndelsen af Maj 1940 og i Lindbjerg Skov ved Gjessinggaard ♂ ca. $25/5$ 1940 (STEINBACH).
- 14.** (Viborg*). Angives som skudt „i Haugen paa Aunsberg“ $24/4$ 1785 (N. BLICHER: Topographie over Vium Præstekald. Wiborg 1795).
- 16.** (V. for Struer—Holstebro). Skal have ynglet ved Krogsdal pr. Holstebro omkring 1878 (LÜTKEN I, COLLIN II).
- 17.** (Ringkøbing). Lønborg Præstegaardshave $6/7$ 1863, ♀ (ALFR. BENZON, Z. M.).
- 18.** (Herning). Tulstrup $16/5$ 1923 ♀, Assing $14/6$ 1923 ♂ (V. M. N. F., 78).
- 21.** (Silkeborg—Aarhus). Ved Skivholme, N.V. for Aarhus, skal Piroren være set i 1880'erne med 4 Unger (F. F., 4. Aarg.).
- 22 b.** (Grenaa). Rugaard: Rede byggedes for 10-12 Aar siden, men ingen Unger blev udruget; Hessel: Flere Stkr. set i Sommeren 1902 (D. J., 19, 1902). — Set og hørt en Sommer for 15-20 Aar siden i Møllerup Park. men der er intet Bevis for at den har ynglet (HOLSTEIN, 1939).

¹⁾ Følgende Forkortelser er anvendt:

Collin I—III: 1—3. Suppl. til Kjærbølling „Skandinaviens Fugle“ (1877, 1888, 1895).

D. F.: „Danske Fugle“ ved P. Skovgaard, Viborg. Bind I—IV.

D. J.: „Dansk Jagttidende“.

D. O. F. T.: Dansk ornithologisk Forenings Tidsskrift, 1.—34. Aargang.

F. F.: „Flora og Fauna“.

Kjærb. D. F.: N. Kjærbølling „Danmarks Fugle“ 1852.

Lütken I—II: „Ornis“, Jahrg. 1—2 (1885, 1886).

Sk. Fugle: N. Kjærbølling „Skandinaviens Fugle“ ved Jonas Collin (1875—77).

V. M. N. F.: Vidensk. Meddelelser fra Naturhistorisk Forening (Aarg. eller Bind).

Winge I: „Ornis“, Jahrg. 6 (1890).

Z. M.: Universitetets Zoologiske Museum, København.

*) I D. F., I, anføres forskellige Iagttagelser fra Viborg-Egnen, der dog alle bærer Præg af Usikkerhed.

24. (Horsens). Set et Aar i Boller Skov, hvor den muligt ynglede, idet den er set flyvende med Føde i Næbbet (LUND).

Data: Herschendgave $\frac{9}{10}$ 1879 (LÜTKEN I). Hansted Skov, ses af og til om Foraaret (COLLIN III, 1895). Endelave 1 Stk. ca. $\frac{20}{8}$ 1937 (STRANGE). Vorskø $\frac{20}{6}$ 1938 (HARRY MADSEN).

25. (Kolding—Vejle). Vonsild set nogle Dage først i Juni 1902 (V. M. N. F., 1903). Iagttaget nogle Gange i Skovene S. for Kolding (JÜHNE, 1934).

27. (Esbjerg—Ribe). Inden for dette Distrikt har Pirolen ynglet paa fig. 3 Steder: 1. Endrupholm, 2. Bramminge og 3. Ribe i sidste Halvdel af forrige Aarhundrede, men synes allerede at være forsvundet som Ynglefugl inden Aarhundredskiftet.

1. Endrupholm. Iflg. en haandskrevet Notits i et Eksp. af FABER: „Ornith. Noticer“ (1824) skal den allerede 1799 have haft Rede ved Endrupholm, hvorfra den dog blev forstyrret (SCHJØLER: „Danmarks Fugle“ I). Det har dog formentlig kun været et enkelt Forsøg; thi der foreligger intet i Litteraturen om dens Forekomst før efter Midten af forrige Aarhundrede. I 1860'erne angives den saaledes at have været almindelig ved Endrupholm (D. O. F. T., 3) og i afdøde Prof. O. G. PETERSENS Dagbog for 1875 findes følgende Skildring af dens Forekomst: „Paa Herregaarden Endrupholm, omtrent midtvejs mellem Ribe og Varde, har der i de senere Aar opholdt sig Piroler i Haven om Sommeren og de siges at yngle der. I Sommer havde jeg selv Lejlighed til at iagttage dem i Løbet af en halv Snes Dage i første Halvdel af August, dog hovedsagelig kun med Ørerne, thi de holdt sig overordentlig skjult, saa det var meget vanskeligt at faa dem at see, selv om man var dem paa nær Hold og anvendte al mulig Forsigtighed. Deres Stemme er meget eiendommelig og ligner ikke nogen anden Dansk Fugl; den varierer med et meget høst og uskjønt Skrig og en smuk fyldig og blød Tone, hvormed den frembringer nogle afbrudte og usammenhængende Triller. Naar den lader denne Lyd flittig høre og naar der er flere, der slaar sig sammen, faar Concerten i Tonefaldet paafaldende Lighed med en Trillebør, der knirker, bortset fra at Tonen er smukkere. Stemmen er kraftig, og man kan, naar man kommer ude fra Heden eller Plantagerne, høre dem længe før nogen af Havens andre Fugle. Gartneren var vred paa dem, da han paastod, at en Familie paa en Nat kunde tømme et Kirsebærtræ“. — I 1887 opgives det, at 3-4 Par ynglede ved Endrupholm (WINGE I); men allerede i 1891 meddeler O. G. PETERSENS Dagbogsoptegnelser, „at den i de senere Aar har været saa godt som forsvundet“. — Senere synes den ikke at være kendt som Ynglefugl; HALFDAN LANGE meddeler saaledes, at han uden Resultat har søgt den nogle Gange i Yngletiden i Aarene siden 1912.

2. Bramminge. I 1887 opgives det, at den yngler hvert Aar ved Bramminge (WINGE I).

3. Ribe. Ved Ribe har Pirolen gennem et længere Tidsrum i sidste Halvdel af forrige Aarhundrede haft fast Yngleplads. Fra følgende

Aar foreligger saaledes Oplysninger om, at der er iagttaget ynglende Fugle: 1863 (V. M. N. F., 1863), 1865, 1877 mindst 2 Par ligesom i Aarene 1886 og 1887 (COLLIN II), 1888, to Par (COLLIN III) samt 1892 (Æg i Z. M., Kbhvn.). Endelig kan det anføres, at Konditor BJERRUM i et Brev (af $14\frac{1}{2}$ 1890) til Konservator Scheel skriver: „Pirolen har ynglet her ved Ribe i de sidste 18—20 Aar i et Antal af 1 til 3 Par“ (Z. M.). — Det kan saaledes slaas fast, at Pirolen formentlig har ynglet nogenlunde konstant ved Ribe i Tidsrummet 1863—1892, men heller næppe meget senere. Det er ikke muligt med Sikkerhed at fastslaa, hvor tidligt Pirolen har indfundet sig som Ynglefugl ved Ribe, men REINHARDTS Bemærkning (V. M. N. F., 1863), at den har „begyndt at tage regelmæssigt Ophold“, tyder dog paa, at den paa det Tidspunkt var en ret ny Fugl. At den er forsvundet i Løbet af 1890'erne er ret givet, thi HALFDAN LANGE, der gennem mange Aar har fulgt Fuglelivet i Ribes Omegn, meddeler, at den i hvert Fald ikke har ynglet der siden 1899.

Data. Ribe $\frac{3}{7}$ 1876. $\frac{23}{8}$ 1887, $\frac{2}{7}$ 1889, $\frac{5}{6}$ 1893 (Z. M.), $\frac{1}{8}$ 1902 (D. O. F. T., 19).

- 28.** (Middelfart—Assens). I Juni-Juli 1939 er der gentagne Gange iagttaget Piroler ved Wedellsborg. Da der var 2 Eksemplarer, er det muligt, at den har ynglet. Ikke iagttaget i 1940 (VILH. LARSEN).

Data. Frederiksgave 2 Stk. $\frac{7}{7}$ og $\frac{8}{7}$ 1898 (D. J., 14) og 1 Stk. $\frac{17}{7}$ 1899 (Konservator SCHEEL, Z. M.).

- 29.** (Odense—Bogense¹⁾). Egebjærggaard (Einsidelsborg): 1922, mindst 3-4 ynglende Par; 1923, ca. 10 Par; 1924, 2-3 Par; 1925, ingen; 1926, 1-2 Par (D. O. F. T., 20).

Data. Nislevegaard $\frac{9}{8}$ 1869 og $\frac{13}{8}$ 1870 (Sk. Fugle); Odense Juli 1896 (D. O. F. T., 19) og $\frac{10}{8}$ 1932 (CHR. M. POULSEN). Einsidelsborg, hørt første Gang 1922, $\frac{26}{5}$ og 1923, 24 og 25 — $\frac{20}{5}$, sidste Iagttagelse $\frac{6}{8}$ (D. O. F. T., 20). Iagttaget baade i Gyldenstens Park og paa Æbelø, næppe ynglende (RØRTH). Æbelø, set et Par Gange i Foraaret 1931 (F. F., 1932).

- 30.** (Kerteminde). Ved Kerteminde 1 Stk. i 1910 og paa Romsø 1, sandsynligvis 2, $\frac{15}{8}$ 1940 (JOHS. LARSEN). — Hverringe, sjælden paa Træk, set og hørt bl. a. $\frac{20}{6}$ 1939 og $\frac{16}{6}$ 1940 (N. JUEL).

- 31.** (Nyborg). Truffet ved Nyborg 1903, hvor den skal have ynglet (D. O. F. T., 4). — I Præstevænget ved Juelsberg ynglende 1933—35, faa Par (JOHS. HANSEN). — Har sandsynligvis ynglet ved Juelsberg hvert Aar i mindst 25 Aar; enkelte Aar muligvis flere Par. Den fløjter kun, naar Vejret er godt og navnlig varmt; kolde Somre fløjter den meget lidt (G. JUEL).

Data. Hesselagergaard 1 Stk., uden Aarsangivelse (Kjærb. D. F., 1852). Risinge ♂ juv. $\frac{28}{7}$ 1901 (P. JESPERSEN). Lundeborg Maj 1911

¹⁾ I Sk. Fugle (1875—77) angives det, at Pirolen i flere Aar har ynglet ved Hofmangave. Iflg. Dyrslæge GRILL's efterladte Optegnelser (Z. M.) beror dette imidlertid paa en Fejltagelse.

(D. O. F. T., 6). Nyborg ♂ juv. $\frac{29}{8}$ 1923 (V. M. N. F., 78). Juelsberg $\frac{17}{6}$ 1940 (HELMES).

32. (Faaborg—Svendborg). Brahetrolleborg: „I 1899 konstaterede jeg dens Tilstedeværelse som Ynglefugl i Bremershøve, hvor den senere ynglede en Række Aar“ (VILH. LARSEN). — Først i Aug. 1916 en ganske ung Fugl ved Lindevads Mølle og hele Sommeren 1919 opholdt den sig i Skoven ved Nakkebølle Sanatorium, hvor den sikkert ynglede (D. O. F. T., 13). — Damsbo pr. Haarby ynglede den i Aarene 1932 og 1933 (CHR. M. POULSEN). — Taasinge: Rede fundet $\frac{2}{6}$ 1934 ved Valdemars Slot (F. F., 1937).

Data. Skaarup, set en enkelt Gang i 70'erne (D. O. F. T., 5). Taa-singe: ♂ skudt 1885 (COLLIN III), Tvedeskov $\frac{23}{6}$ 1940 (WAAGE). Drejø: $\frac{5}{8}$ 1889 (COLLIN III) og „har i de sidste Aar vist sig under Trækket i August, mest ganske unge Fugle“ (Ornith. Tidsskrift I, 1891). I Skovene ved Holstenshus i 1906 (D. J., 23). Nakkebølle $\frac{30}{6}$ 1912 (D. O. F. T., 8), $\frac{5}{6}$ 1915 (do., 13) og $\frac{15}{5}$ og $\frac{4}{6}$ 1936 (do., 31). Svendborg $\frac{24}{5}$ 1924 (V. M. N. F., 78) og hørt et Par Gange ved Christiansminde (F. F., 1937).

33. (Ærø). Efter Øens Beliggenhed, mellem Als og Langeland, hvor Pirolen begge Steder er en ret almindelig Fugl, skulde man vente, at den ogsaa fandtes paa Ærø. Dette synes imidlertid ikke at være Tilfældet, hvad der formodentlig skyldes, at der næsten ikke findes Skov paa Øen (OLRIK).

34. (Langeland). Faarevejle 2 ♂♂ (ad. og juv.) skudt 1888; den ynglede der (NEERGAARD). — Ved Hjortholm angives den som ynglende (COLLIN III, 1895). — Ved Løngelse hørt og set Pirolen i Slutningen af Juli og Begyndelsen af Aug. 1902, sammesteds iagttaget i Sommeren 1905. Der er paa én Gang set 5 Stkr. i et Kirsebærtræ (O. G. PETERSEN). — Jævnligt forekommende i Tranekær Slotspark og i Vestre Vænge ved Lohals. Hvert Aars Juli Maaned ses Unger (FLØYTRUP, 1935). — Ege-lykke, hørt mange Gange i Sommeren 1938 (FRU BRUUN DE NEERGAARD — HALFDAN LANGE). — Om Pirolens Forekomst i det sydlige Langeland meddeler Lærer ALFRED NIELSEN (1940): „Fra Foraar til Slutningen af August kan man stadig høre Pirolens Fløjt og Kaldesignal i vore Skove. Alle Vegne, hvor der er passende Stangskov af Bøg, findes den. Reden har jeg aldrig fundet, men da der i Løbet af Sommeren er mange Unger, er det givet, at den yngler her. Den yngler i vist nok alle Skove her paa Sydlangeland, og der findes adskillige Par i alle større Skove. For 20-25 Aar siden var det en sjælden Fugl her, men der er stadig blevet flere og flere. Altsaa vil jeg mene, Pirolen er i stærk Tiltagen paa Sydlangeland, og at den findes ynglende i forholdsvis stort Antal“. — At den ogsaa er almindelig i de midterste og nordlige Dele af Langeland vil fremgaa af nedenstaaende Beretning af Forstassistent WOGNSEN: „I 1940 har Pirolen ynglet i flg. Skove omkring Tranekær: Stengade Skov 2 Par, Hestehaven 1 Par, Parken og Toveløkke 1 Par, Ravnebjerg 1 Par og Pæregaard Skov 2 Par. Desuden er Pirolen iagttaget i Bukkeskov, Lejbølle Hestehave,

Aasø Skov og Kohaven, hvor jeg antager, at den ogsaa har ynglet. Flest Piroler findes paa Langeland omkring Tranekær og Lohals, førstnævnte Sted har Pirolen ynglet i mindst 40 Aar, men det er først i de sidste 10 Aar, den har bredt sig mere⁴.

Data. Longelse primo Juli 1908 (Z. M.). Rudkøbing $7/8$ 1914; Maven indeholdt bl. a. Ribs (V. M. N. F., 67). Nedergaard $23/6$ 1917, $28/7$ 1918 og $2/8$ 1920 (Z. M.).

35. (V.-Lolland). Sandsynligvis ynglende faatallig; jævnlig hørt dens Fløjt, i de sidste Aar ikke saa ofte, i Pederstrup Skove, Rosningen og Christianssæde Skov (KONRADSEN, 1938). — Rede fundet i Søgaard Plantage ved Albuen for nogle Aar siden (ERIK PETERSEN).

Data. Krageskov ved Sandby og Ullerslev ved Nakskov i Sommeren 1936 samt Helgenæs Skov ved Nakskov $22/5$ 1940 (ERIK PETERSEN). Hørt i en lille Skov S.V. for Nakskov $14/6$ 1936 (HARBOE).

36. (Ø.-Lolland). Ved Kjærstrup pr. Maribo indfandt Pirolen sig i 1870, siden aarligt ynglet der, i 1875 endog flere Par; fra Somrene 1876 og 1877 haves dog ingen Oplysninger (COLLIN I). — Formentlig ynglende ved Engestofte i 1885 og 1886 (D. J., 5—6); yngler aarligt, efter Yngletiden set 20-30 Stkr. (WINGE, I, 1887). — 1930 angives den som konstant ynglende ved Kjærstrup pr. Maribo, Engestofte, Lungholm og Aalholm (D. O. F. T., 25). — Træffes af og til i Skove og Plantager ved Lungholm, dog kun i ringe Antal; antager at den yngler (MARCHER). — Skovfoged F. ALBRECHTSEN giver fig. Oplysninger om Pirolens Forekomst i Fuglsang Skovdistrikt: „Træffes i alle Distriktets Skove (Storskoven, Flintinge Byskov og Sønderskov), mindst 8 Par. I Thoreby Storskov var Pirolen i Aarene 1927—31 talrigere end nu (1940). Ses og høres Sommeren igennem, 4 Hanner har jeg hørt samtidig i hver sin Retning. I den Tid, Ungerne flyver med de gamle rundt efter Føde, kan man træffe dem selv i Bøndernes Haver; Ungerne sidder og skriger i Trækronerne og stadig kommer de gamle med Føde til dem, det har jeg set utallige Gange. Jeg har set Hanner slaas flere Gange, saa laver de et frygtelig Spektakel“. Af forskellige Iagttagelser citeres følgende: $22/5$ 1930 er iagttaget en ♀, der sled Basttrevler fra en i Stormvejr afbrækket Lindegren, den kom 4 Gange og hentede Trevler til sin Rede. $29/6$ 1930 fandtes en omtrent flyvefærdig Unge, der var faldet ud af Reden. $2/8$ 1937 er set ♂ og ♀ samt 3-4 udvoksne Unger sammen, ♂ fløjtede. — Ynglede i 1928 i Holmeskov, Maltrup, Syvlund ved Oreby og Kohaven (D. F. II). — Guldborgland Storskov set et Par med Unger ved Reden i 1920 (HOLSTEIN). — Yngler formentlig fig. Steder: Maltrup og Holmeskov ved Sakskøbing, Knuthenborg Park, Kidnakskov og Bangshave ved Maribo samt i Egnen omkring Hejrede Sø (H. W. HANSEN). — Ved Aalholm ynglede Pirolen 1874 og formentlig 1876 og 1886 (COLLIN II) samt 1889 (COLLIN III). — Forekommer regelmæssigt i Roden Skov og ved Aalholm i den sidste halve Snes Aar (D. J., 1888); er iflg. Skovløberens Udsagn almindelig i Roden Skov (1938) (BRØNSTED). — Paa Sydland er Rede fundet i Juni 1909 (D. O. F. T., 4). — Overretssagfører KARL KLJÆR meddeler

(1940): „Gennem Aarene har jeg hvert Aar i Foraarstiden hørt og set Pirolen i Skovene omkring Mariibo. For ca. en halv Snes Aar siden saa jeg en Morgen en Flok Piroler, jeg antager der var en 30-40 Stk. De sad tæt ved mig i unge Aske, og det var let at se Forskel paa Hanner og Hunner; det var formentlig i sidste Halvdel af Maj. Det var en hel Oplevelse at se saa mange Piroler paa een Gang. Senere har jeg nogle Gange om Morgenen set 3 eller 4 paa en Gang, men aldrig saa mange som den paagældende Morgen“.

Data. Hardenberg $\frac{2}{8}$ 1880, $\frac{15}{5}$ 1886 (COLLIN III) og $\frac{8}{8}$ 1898 (Z. M.). Frejlev 1910, Fuglsang Begyndelsen af Juni 1918, Grænge Skov Aug. 1918 samt Hamborgskoven Juni 1918, 1924 og Sommeren 1938 (C. OLSEN). Roden Skov $\frac{30}{5}$ 1937 (BRØNSTED) samt $\frac{7}{7}$ og $\frac{12}{7}$ 1939 (HOLM PETERSEN). Bangshave $\frac{26}{5}$ 1940 (BRØNSTED). Guldborg Land set 3 Stkr. $\frac{16}{8}$ 1937 og hørt daglig i Sommeren 1938 ved Høvænge Gaard (P. MADSEN). Knuthenborg $\frac{11}{7}$ 1938, Saks København $\frac{12}{8}$ 1933 og $\frac{26}{7}$ 1938, Hejrede $\frac{28}{6}$ 1939 samt Bangshave $\frac{26}{5}$ 1940 (H. W. HANSEN).

- 37.** (Falster). Ynglede ved Bøtø 1894 (D. J., 11). — I Nr. Alslev Skov ynglede formentlig hvert Aar et enkelt Par i Tiden 1900—1906 og muligvis endnu før (JUL. OLSEN). — Samme Sted angives i 1914 at have ynglet 2 Par, i 1915 flere og i 1916 1 Par (D. O. F. T., 11). — Yngler formentlig i Østerskov, hvor den ses og høres næsten hver Sommer (MALLING). — I Korselitze Skovdistrikt er Pirolen en ret hyppig Fugl om Sommeren. Har ofte hørt den 3-4 forskellige Steder paa et Distrikt paa ca. 1000 Td. Land Skov. Vil løseligt anslaa Antallet af Par til mindst 12 i de 3000 Td. Land Skov (BOAS, 1930).

Data. Falster 1888, Nr. Alslev $\frac{14}{5}$ 1891, Bøtø Sept. 1892 (COLLIN III). Nykøbing $\frac{3}{8}$ 1898 (D. F. I). Nr. Alslev Skov i 1901: $\frac{10}{5}$, $\frac{23}{5}$ (2 Stkr.) og $\frac{19}{6}$ samt Orehoved Skov $\frac{27}{5}$ 1901 (JUL. OLSEN). Vejringe $\frac{1}{8}$ 1902, Klodskov Aug. 1906 og Midtfalster Juni 1910 (D. O. F. T., 6). Kippinge $\frac{6}{8}$ 1902 (Z. M.). Siden 1918 set flere Steder i Omegnen af Nykøbing (D. O. F. T., 25). Bangsebro Maj 1918 og Nykøbing $\frac{15}{8}$ 1936 (C. OLSEN). Næsgaard $\frac{11}{7}$ 1937 (STELLING). Set flere unge Fugle i Skovene ved Korselitze i Tiden 7.—16. Aug. 1938 (DEGENKOLV).

- 38.** (Møen). Yngler saa godt som hvert Aar paa Ulvshale, dog formentlig kun et enkelt Par (ANTHON). — Findes ligeledes sikkert ynglende ved Nordfeld; i Sommeren 1940 saa Skytten saaledes en Dag 8 Stkr. sammen i Skoven. Fandtes iøvrigt allerede omkring Aarene 1923—24 ved Nordfeld (BØJE BENZON).

Data. Bussemarke $\frac{22}{8}$ 1887 (COLLIN II). Klintholm $\frac{10}{10}$ 1886 og „Møen“ $\frac{13}{8}$ 1893 (COLLIN III).

- 39 a.** (Vordingborg—Næstved). I 1896 skal 2-3 Par have ynglet i Skovene ved Petersværft (V. M. N. F., 1897). — Flere Par ynglede i Stensby Skov 1898 (D. O. F. T., 11) og ligeledes 1916 (SCHOLTEN: „Sydsjæll. Fugle“). — Findes stadig i Petersgaardskovene, sidst i 1920'erne mente Skytten 3-4 Par (HARBOE, 1938). — I Tiden $\frac{22}{5}$ — $\frac{7}{6}$ 1938 hørtes Pirolen ofte i Langebækgaard Skov, hvor den formodentlig har ynglet, da Hunnen gentagne Gange saas med Redemateriale i Næbbet (HÆLGÆ

CHRISTENSEN). — Ynglet flere Gange ved Rosenfeld, bl. a. 1915 (SCHOLTEN: „Sydsjæll. Fugle“). — Yngler sikkert i Lundby Gaards Skov (JOHS. PEDERSEN). — Ved Gaunø berettes den første Gang som ynglende i 1896 (V. M. N. F., 1897) og omkring 1916 angives den som aarligt ynglende (D. O. T. T., 11). Om dens Forekomst i Skovene under Gaunø beretter Skytte V. HANSEN (1940): „Forekommer i alle Gaunøs Skove, flest dog i Lønned Skov. Jeg har før truffet Unger i Jarsskov og Vejlø Skov samt Gaunø Have og Lønned Skov. Det forekommer mig, at der i de sidste to Aar er flere Fugle end forhen. Ca. $\frac{15}{6}$ 1940 saas 3 Fugle i Basnæs Bøgeskov.“ — Skytte HANSEN, Lønnede, anslaaer Antallet af Par i Gaunø Park, Lønned Skov og Vejlø Skov til ca. 10. Fuglen er tiltaget i Antal i de 15 Aar, han har været paa Egnen (FERDINAND). — Ved Skibbinge Hestehave hørt Pirolen aarligt i den sidste halve Snes Aar, men den skal have været her i ca. 20 Aar. I 1936 muligvis 2 Par, ellers kun ét (HARBØE).

Data. Vordingborg $\frac{3}{10}$ 1885 (BARFOD: „Sydsjæll. Fugle“). I Efteraaret 1888 flere Stkr. i Lønned Skov ved Gaunø (BAAGØ m. fl. „Næstved-Fugle“). Gaunø $\frac{24}{5}$ 1901 (V. M. N. F., 1902) og 23.—24. Maj 1915 2 ♂♂ (JUL. OLSEN). Risby Skov ved Lundby 2 Stkr. i Juni 1895, Oreby Skov 1912, Rosenfeld $\frac{25}{5}$ 1915, Præstø Juni 1916 og Lou $\frac{5}{6}$ 1916 (D. O. F. T., 11). Set og hørt gentagne Gange i Christinelund ved Præstø i 1927 (do. 25). To Par set i Lekkende Skov i Foraaret 1933 (JOHS. PEDERSEN). Iagttaget ved Høvdingsgaard $\frac{5}{6}$ 1940 (BONDO SVANE).

- 39 b.** (Stevns). Ved Frøslevgaard ynglende i Sommeren 1924, 4 Unger (D. J. 41). — Ynglende ved Lyderslev 1931 eller 1932 (O. CHRISTENSEN). — Paa Fuglsang Gods flere Par 1933—34 (Forstkandidat BRUUN DE NÆRGAARD — HALFDAN LANGE). — I Seinhus Park pr. Klippinge hørt og set ♂ saavel som Ungfugle i 1934 og 1935; sandsynligvis 1 à 2 Par ynglende (STELLING). — I 1938 var der et Par i Jørslev Vænge ved Karise, hvor de ofte saas. I Marelund, Vemmetofte Strand set ♂ og ♀ $\frac{31}{5}$ 1939, utvivlsomt ynglende; de efterfølgende ca. 10 Dage hørtes Fugle tre andre Steder i Vemmetofte Strandskov samt ved Fakse Ladeplads og i Hillede Skov ved Alslev—Taagerup. I Foraaret og Sommeren 1940 saas saavel ♂ som ♀ i Vemmetofte Skove, men dog ingen unge Fugle; samme Aar hørtes Pirolen paa 3 forskellige Steder i Bolskov ved Juellinge og Unger saas, formentlig flere Par. Fuglen er iagttaget dér i hvert Fald i de sidste 3 Aar (O. CHRISTENSEN).

Data. Gjorslev $\frac{20}{5}$ 1880 (LÜTKEN II) og $\frac{20}{5}$ 1881 (COLLIN II). Stevns Bøgeskov 1888 (COLLIN III). Storehedinge $\frac{24}{6}$ 1926 (Z. M.) og $\frac{9}{8}$ 1929 (O. CHRISTENSEN). Hylleholt Skov $\frac{28}{5}$ 1940 og Vemmetofte Strandskov ca. $\frac{25}{6}$ 1940 (O. CHRISTENSEN). To stærkt farvede Piroler saas af Sekretær HANSEN, Statens plantepatologiske Forsøg, $\frac{9}{6}$ 1940 ved Stranden i Fællesskov ved Rødvig (WEIBÜLL).

- 40.** (Ringsted—Køge). Ved Vallø set „for nogle Aar siden paa Foraars-trækket“ (COLLIN II, 1888). Gisselfeld, set paa Træk i August 1931 (D. O. F. T., 28).
- 41.** (Skelskør—Sorø). „For flere Aar siden saas 2 Stkr. i Slagelse An-

læg, og for over en Menneskealder siden ynglede et Par i Hemmeshøj Skoles Have“ (P. K. NIELSEN, 1934). — I hele Juli Maaned 1940 hørtes Pirolen næsten daglig i Skovene paa Glænø's Nordside. Undertiden en enkelt, af og til en hel Flok, 5-6 Stykker. Dens smukke Fløjt kunde høres paa lang Afstand og ofte, navnlig naar nogle Stykker var sammen, udstødte den en hæs, mjavende Lyd. Den 24. Juli og i Ugen derefter forlod en Fugl af og til Skoven for at slaa sig ned i Mark- og Havehegn, hvor den kunde sidde stille i lang Tid enten tavs eller fløjtende sin smukke Treklang (BRØNSTED). — Skytte LARSSON, Basnæs, meddeler: „Jeg har været her paa Basnæs i 33 Aar og har hvert Aar set ynglende Piroler. I de sidste Aar har her været flere Par, i Aar (1940) 4, maaske 5 ynglende Par. I Aar tog en af vore Gravhunde en Pirolunge, som ikke rigtigt kunde flyve. Om Sommeren ser vi ofte Pirolerne, saavel unge som gamle, i Kirsebærtræerne i Basnæs Have, naar vi skyder Stære i Bærtiden. Der er et ynglende Par i Haven, men ellers opholder Pirolerne sig mest i Bøgeskoven, ofte i Stangskov af Bøg.“

Data. Saltø Skov $18/8$ 1898 (Z. M.). Korsør ca. 1907 (D. O. F. T., 4) og 1910 (do., 19). Holsteinsborg $22/5$ 1915 og Fyrendal $15/5$ 1916 (Z. M.). Hørt og set $7/8$ 1928 i Holsteinsborg Have (FERDINAND). Eggholm $5/6$ 1935 (D. O. F. T., 30). I Udkanten af Skelskør 1 Stk. omkring 1. Aug. 1939 og i ca. 10 Dage omkring Midten af Aug. 1940 ♂ og ♀ samt 1 juv. (E. HORNEMANN — HALFDAN LANGE). Glænø $24/5$ og $25/5$ 1940, sidstnævnte Dato hørtes den flere Steder i Basnæs-Skovene (BRØNSTED). Paa Glænø og ved Holsteinsborg set og hørt Pirol i første Halvdel af Aug. 1940 (DYEKJÆR).

42. (Kalundborg). Ynglede for 20-30 Aar siden ved Bastrup og Melby, men har ikke hørt om den senere (JARLUND, 1938). — I Snevris Skov ved Saltbækvig ynglede i 1939 to Par og ligeledes ynglende i 1940 (HARRY MADSEN).

Data. Snevris Skov hørt i 1906 (JUL. OLSEN). Svenstrup Skov Aug. 1910 (D. J., 1910). Jyderup $11/8$ 1919 (CHR. M. POULSEN). Kalundborg-Egnen medio Juli 1922 (Z. M.). Hørt i Snevris Skov og Svenstrup Skov 1937 og tidligere ved Lerchenborg og i Forskoven paa Asnæs (JARLUND).

43. (Odsherred). 1 Stk. er set i Sommeren 1940 i Annebjerg Skov af Skovfoged HANSEN, Vangehus (WEIBÜLL).

44. (Hornsherred). Skovrider VAGN HOLSTEIN, der har været paa Jægerspris siden 1929, meddeler, at han først i 1939 har konstateret Pirolen som ynglende paa Distriktet. Nævnte Aar ynglede to Par i Jægerspris Nordskov; $8/6$ hørtes to Hanner fløjte, og i de sidste Dage af Juli kom Ungfugle flere Gange til et Kirsebærtræ ved det sydlige Skovfogedsted. I 1940 ynglede et, muligvis to Par i Slotshegnet.

Data. Færgelunden $2/8$ 1893, 3 ♂ og 1 Stk. (V. M. N. F., 1894). Jægerspris $31/5$ 1932 og $5/6$ 1936 et Stk., $11/6$ 1937 hørt 1 ♂, der var muligt et Par, og $21/6$ 1938 hørt 3 omtrent samtidig i Slotshegnet og i Jægerspris Nordskov. I 1940 hørt første Gang $10/5$ i Nordskoven og $1/6$ i Slotshegnet (HOLSTEIN).

- 45 a.** (Roskilde—Holte). I Frederikslund Skov ved Furesø hørt $\frac{5}{6}$ 1920, set 1 ung samme Aar og endvidere hørt baade i 1921 og 1922, hvorfor det maa antages, at den har ynglet der (D. O. F. T., 17). — Pirolen opholdt sig hele Sommeren 1938 i Bognæs Skov iflg. Meddelelse fra stud. vetr. JOHANSEN (HEMMINGSSEN). — Ved Avedøre Fæstningsgrave hørtes $\frac{14}{6}$ 1939 en Han; senere fandtes Reden, der var flettet mellem en temmelig tynd Gaffelgren ca. 6 m over Jorden i en høj Ask. Den indeholdt 3 halv voksne Unger, som blev mærket med Skovgaard's Ringe (HELGE CHRISTENSEN).

Data. Hellerup ca. $\frac{25}{10}$ 1899 (Z. M.).

- 45 b.** (Nordsjælland). I St. Lyngby Skov ved Sydsiden af Arresø ynglede Pirolen sandsynligvis hvert Aar i Tiden 1911—17 (D. O. F. T., 11). — I Auderød Skov ved Arresø truffet et Par i Juni 1938, sikkert ynglende (HARRY MADSEN).

Data. Grib Skov 1868 (Z. M.). Tisvilde Hegn hørt i Juni 1938 (HARRY MADSEN). Et Pirolpar iagttoges $\frac{3}{6}$ 1940 i Græsted Hegn under Parring, hvor de opførte sig ganske som et Par Solsorte. Det lykkedes ikke at finde Reden (HELGE CHRISTENSEN).

- 46.** (København—Amager—Saltholm). I Sommeren 1940 ynglede et Par i Kongelunden paa Amager (D. O. F. T., 34).

Data. Pirolen er i flere Aar iagttaget i Kongelunden, men først i 1940 er den med Sikkerhed konstateret som ynglende. 1 Stk. $\frac{14}{6}$ 1930 (FRITZ ALBRECHTSEN — FRØLICH). $\frac{9}{6}$ 1938 nogle Stkr. meddeler stud. mag. KJELDTOFT (FRØLICH). Fra $\frac{2}{7}$ og i hvert Fald til $\frac{11}{8}$ 1939 opholdt sig flere i Kongelunden; om de har ynglet er uvist (FRØLICH, KRÜGER). Om Pirolens Forekomst i Sommeren 1940 er der fra adskillige Sider modtaget Meddelelser, men da det i hvert Fald delvis drejer sig om Ynglefugle, skal af disse kun anføres, at en enkelt Fugl er iagttaget saa tidligt som 17. Maj (BLUME).

- 47.** (Bornholm). Med Sikkerhed er Pirolen ikke paavist som ynglende paa Bornholm, men et Par Iagttagelser tyder paa, at den lejlighedsvis kan yngle paa Øen.

Data. $\frac{25}{5}$ 1928 saas 1 Stk. i Skoven ved Dueodde Fyr, hvor den havde opholdt sig i længere Tid (V. M. N. F., 88). I 1928 er endvidere set 1 Stk. ved Hundsemyre Mose, og i 1929 opholdt et Par sig hele Sommeren ved Dueodde søndre Fyr (SEIER: „Bornholms Fugle“). Ved Onsbæk hørtes gentagne Gange i Juni 1940 en syngende Han, set en enkelt Gang; har sandsynligvis ynglet, men Bevis mangler (ARNE LARSEN).

- 48.** (Haderslev). I 1885 betegnes Pirolen som sjælden i Haderslevegnen, hvor den dog er truffet ynglende (Journ. f. Ornithologie, 35, 1887).

Data. I Dyrehaven ved Aabenraa saas i Juli 1938 1 ♀ og mindst 2 ♂♂ i Toppen af nogle høje Popler (HALFDAN LANGE). Forekommer ikke som ynglende i Skovene ved Aabenraa (N. H. JENSEN, 1940). I Vilstrup Præstegaardshave er den set gentagne Gange sidst i Juli og Begyndelsen af August 1940 af Gymnasiast OLE GADE; yngler mulig-

vis paa Haderslev Næs eller Syd for Dammen (Adjunkt WILLY BUCH — DALGAS).

50. (Vestligste Sønderjylland). Ynglende ved Schackenborg 1852 (Sk. Fugle).

Data. Lindeskov ved Møgeltønder set 1890 (COLLIN III). Schackenborg 1 Stk. Juni 1894 (Z. M.). Rømmø $17/5$ 1924 (CHR. M. POULSEN). Højer $24/8$ 1935 (HALFDAN LANGE). Brede, hørt og set fra $24/6$ til $7/7$ 1935 (Læge SCHULTZ — HALFDAN LANGE).

51. (Tønder—Tinglev). Ses næsten hvert Aar i Lund Mose, Burkal Sogn (DAMM, 1939). — I Draved Skov var iflg. tyske Ornithologers Udsagn 2 Par i 1932, hvad der dog ikke er blevet bekræftet (NOVRUP).

52. (Sundeved). Findes konstant i Smaaskovene ved Flensborg Fjord (D. O. F. T. 24). — Rede fundet $27/7$ 1926 i Sandbjerg Storskov (hørt 1927 og 1928) og Unger set i Hønsnap Skov 1928; sidstnævnte Aar endvidere hørt i Skelde Kobbelskov og i Skodsbøl Skov (D. F., II).

Data. 2 Stkr. ved Graasten i August 1860 (Sk. Fugle).

53. (Als). Efter al Sandsynlighed har Pirolen gennem mange Aar ynglet paa Als; i Sk. Fugle angives saaledes, at den ret ofte er iagttaget i Aarene 1859—61. — I 1929 opgives at være kendt ca. 15 Ynglepladser spredt paa Øen (D. F., II). — I Als Sønderskov er $2/8$ 1929 set 2 ad. og 4 juv. (D. O. F. T., 25). — Hr. OLAF BEHREND'S giver (1940) flg. Beretning om Forekomsten paa Als: „Pirolen findes i de fleste Skove paa Als. Siden 1934 har jeg hvert Aar kunnet konstatere 3 Par i Sønderskov, 3 Par i Nørreskov, 2 Par i Lambjerg Indtægt, 2 Par i Augustenborg Slotspark, 2 Par i Arnkil Fredskov, 1 Par i Blommeskobel og 1 Par i Oleskobel. Dog maa tilføjes at der muligvis kan have været flere Par end angivet, da Fuglen jo lever saa skjult og er ret lunefuld med at lade Stemmen høre“.

Data. Als $20/4$ 1851 (COLLIN II). Truffet i Forsommeren 1929 i det sydlige Als's Bøgeskov, i Sønderskoven, Augustenborg Park og i Lambjerg Indtægt (D. O. F. T., 24). Nørreskov $21/5$ 1932 (do., 26). Augustenborg Slotspark $22/6$ 1938 (HEMMINGSEN).

The Golden Oriole, *Oriolus oriolus* (L.), in Denmark — Immigration and Distribution.

The Golden Oriole first immigrated to Denmark as a breeding bird in the middle of the 19th century. In the decade 1850—60 it was found breeding in a few places near the present southern limit of Denmark in Jylland and in 1860—70 in some other places in the southern part of West Jylland (Ribe and Endrupholm). In the last-named localities the Oriole was breeding until 1892, when it disappeared after a few attempts at breeding in the years 1878—90 in the northern part of Jylland were given up. At the present time the Oriole seems

only to breed in Jylland in the most southerly part, viz. along the Flensborg Fjord and on the island of Als.

The immigration of the species into Jylland does not seem to have any direct connexion with the distribution of the bird in the eastern part of Denmark; here there was an immigration on the island of Lolland about 1870, and from this island the Oriole has been distributed in a westerly direction to Langeland and Fyn and in an easterly direction to Falster and Sjælland. The first year of breeding in the different parts of the country are marked on the chart of Fig. 1.

Now-a-days Denmark is the northern limit of the breeding-area of the Oriole in Central Europe, where it only occurs in the southern part of the country. The species is thus a rather common breeding bird in the most southerly part of Jylland and on the southern islands of Denmark, especially Als, Langeland, Lolland, Falster, Møen, and in the southern part of Sjælland. In addition, a few constant breeding places are to be found in the more northerly parts of Fyn and Sjælland, and it seems that the bird during late years has spread in some localities of the last-mentioned island. The breeding places are shown on the chart of Fig. 2, the black dots giving present and more constant breeding places, the circles former and more occasional breeding places.

Finally, Fig. 3 shows the occurrence of the Oriole in general, and it will be noted that this bird has been met with in nearly all parts of the country. It seems particularly to appear fairly near the coasts, and has been recorded from several of the small Danish islands.

ANMELDELSER

BERTIL ÖHRN: Fågelsjöar. Nordisk Rotogravyr, Stockholm. 255 S. Kr. 9.50 sv. [16,25]. Bogen er en Beskrivelse af Fuglesøer i Syd- og Mellemsverige og deres Beboere. Man er efterhaanden noget forvænt med Fotografier af Mosernes og Søernes Fugle, og noget Nyt, hvad Billederne angaar, byder dette Værk ikke; men Udvalget af Billeder er gennemgaaende godt, mange af Situationerne fornøjelige, og Dybtryksreproduktionen lader dem fuldtud komme til deres Ret. De over 100 Billeder af Fugle i ret stort Format ledsages af en kort Tekst omhandlende alle de